

Etikettering van zuigelingenvoeding Inspectieresultaten 2019

In 2015 constateerde de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) dat slechts iets meer dan de helft van de etiketten van zuigelingenvoedingen (53%) voldeed aan de regels¹. De belangrijkste oorzaak hiervan was dat bedrijven de regels van Verordening (EG) Nr. 1924/2006 (verder te noemen: claimsverordening) niet correct toepasten, ook niet na diverse eerdere handhavingsprojecten. Dit was met name het geval op etiketten van opvolgzuigelingenvoeding. Om naleving van de wetgeving te verhogen heeft de Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Kinder- en Dieetvoedingsmiddelen (VNFKD)² het initiatief genomen om te komen tot een vrijwillig systeem van zelfregulering.

Inmiddels is de zelfregulering goed van de grond gekomen door totstandkoming van de Gedragscode Reclame Zuigelingenvoeding. De code is gebaseerd op de wetgeving en geeft aan wat wel en niet is toegestaan in de communicatie over zuigelingenvoeding naar consumenten. Bedrijven kunnen etiketten of uitingen bijvoorbeeld via websites) vrijwillig vooraf laten toetsen door de Keuringsraad KOAG/KAG, uitvoerder van de zelfregulering. De Gedragscode is in maart 2018 opgenomen in de Nederlandse Reclame Code. Om te onderzoeken welk effect zelfregulering heeft op de naleving onderzocht de NVWA in 2019 wederom etiketten van zuigelingenvoeding. Deze factsheet beschrijft de resultaten van dat onderzoek.

Etikettering van volledige en opvolgzuigelingenvoeding

Er gelden strenge (Europese) regels voor de etikettering van zuigelingenvoeding. Zo is het verplicht om op volledige zuigelingenvoeding (bestemd voor baby's van 0 tot 4 à 6 maanden) te vermelden dat borstvoeding de voorkeur verdient. Vermeldingen waarin de vergelijking met moedermelk wordt gemaakt zijn zowel verboden op volledige als op opvolgzuigelingenvoeding (bestemd voor baby's van 4 à 6 maanden tot 12 maanden). Voedings- en gezondheidsclaims zijn verboden op volledige zuigelingenvoeding. Voor opvolgzuigelingenvoeding geldt dat alleen goedgekeurde gezondheidsclaims gebruikt mogen worden die voldoen aan de eisen van Verordening (EG) Nr. 1924/2006 (claimsverordening). Deze regels gelden ook voor presentatie van en reclame voor zuigelingenvoeding, bijvoorbeeld op een website. Afwijking van de etiketteringsregels op zuigelingenvoeding geeft overigens niet direct voedselveiligheidsrisico's.

[Verordening \(EG\) nr. 1924/2006](#)

1

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/zuigelingenvoeding/documenten/consument/eten-drinken->

[roken/etikettering/publicaties/rapport-handhaving-flesvoeding-voor-zuigelingen-en-peuters](#)

² www.vnfkd.nl

Opzet van het onderzoek

Inspecteurs van de NVWA hebben voor dit onderzoek 29 verschillende volledige zuigelingenvoedingen en 44 verschillende opvolgzuigelingenvoedingen verzameld en geïnspecteerd. Dit waren alle gedurende de projectperiode verkrijgbare producten. De controles vonden plaats in de periode april tot en met juni 2019³. De inspecteur beoordeelde van elk product of het etiket voldeed aan de etiketteringsregels en aan de regels voor het gebruik van voedings- en gezondheidsclaims. De inspecteur controleerde ook de presentatie en aanprijzing van elk product op de website, indien aanwezig.

Werkwijze voor preventief getoetste etiketten en andere uitingen

Bedrijven die zuigelingenvoeding op de markt brengen hebben de keuze om hun etiketten en andere uitingen over het product (zoals websites) preventief te laten toetsen. De Keuringsraad start na ontvangst van een etiket of tekst voor de website het beoordelingsproces⁴. Bij goedkeuring ontvangt het bedrijf een toelatingsnummer.

Voorafgaand aan de inspectie stelde de inspecteur vast of een etiket of een website een toelatingsnummer had. Als de inspecteur na de inspectie desondanks van mening was dat het etiket of de website niet volledig voldeed aan de regels, dan besprak hij dat met de Keuringsraad. De Keuringsraad nam vervolgens contact op met het bedrijf om het etiket of de website te herstellen. Het betrokken bedrijf kreeg zelf dus geen maatregel van de NVWA. Deze werkwijze is afgesproken tussen de Keuringsraad en de NVWA (zie ook (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/claims-levensmiddelen/gezondheidsclaims-correct-gebruik>)). Het resultaat van deze werkwijze is dat uiteindelijk alle preventief getoetste etiketten of andere uitingen volledig aan de wet- en regelgeving voldoen.

Voor niet-preventief getoetste etiketten en websites geldt het reguliere interventiebeleid

Als de inspecteur een afwijking constateerde op een etiket of website zonder toelatingsnummer, ging hij direct over tot het nemen van een maatregel volgens het interventiebeleid. Dat hield in dat het betrokken bedrijf een schriftelijke waarschuwing en/of een boete kreeg. De inspecteur stelde in alle gevallen dat het bedrijf de overtreding moest

herstellen. Na verloop van tijd beoordeelde hij door middel van een herinspectie of het bedrijf dat ook daadwerkelijk had gedaan. Na één (of indien nodig meerdere) herinspecties voldoen alle etiketten en websites volledig aan de wet- en regelgeving.

Bron: NVWA

Resultaten van het onderzoek

De 29 volledige zuigelingenvoedingen en 44 opvolgzuigelingenvoedingen waren afkomstig van 15 bedrijven. De resultaten van het onderzoek naar de etikettering en de websites waarop bedrijven hun producten presenteren en/of verkopen staan hieronder.

Ruim de helft van de etiketten is preventief getoetst, de meeste websites niet

Inspecteurs stelden vast dat 17 etiketten van volledige zuigelingenvoeding en 22 etiketten van opvolgzuigelingenvoeding preventief waren getoetst. Dat is 53% van de etiketten. Slechts 2 bedrijven hadden ten tijde van het project (een deel van) de website laten keuren.

Etiketten zijn flink verbeterd

De NVWA oordeelde dat tijdens de eerste inspectieronde in dit project 74% van de etiketten volledig voldeed aan de regels. Dit is procentueel een verbetering ten opzichte van 2015, toen tijdens de eerste inspectieronde 53% van de etiketten aan de regels voldeed. Er was bovendien een groot verschil in de aard van de overtredingen: zo vond de NVWA in 2019 slechts 1 niet-toegestane gezondheidsclaim, terwijl die in 2015 nog wel ruimschoots aanwezig waren. Het gebruik van niet-toegestane gezondheidsclaims kan misleidend zijn

³ met uitzondering van één volledige en twee opvolgzuigelingenvoedingen die in oktober verzameld en geïnspecteerd zijn

⁴ <https://www.koagkag.nl/werkwijze/beoordelen>

voor de consument omdat daardoor sommige producten gezonder lijken dan andere, terwijl dit niet zo is. De overgebleven overtredingen in 2019 waren merendeels technisch van aard. Een voorbeeld daarvan is het gebruik van de wettelijke benaming 'volledige zuigelingenvoeding', terwijl dat moet zijn 'volledige zuigelingenvoeding op basis van melk' of 'zuigelingenmelk'). Bij deze categorie overtredingen is de kans op misleiding van de consument gering.

Websites blijven achter

Veel bedrijven verkopen en/of presenteren hun producten ook op een website. In dit project was dat het geval voor 62 producten. Daarvan voldeden tijdens de eerste inspectieronde naar het oordeel van de NVWA 30 producten (48%) aan de regels. Bedrijven gebruikten op de website ook niet-toegelaten gezondheidsclaims. Op de website van één product werd zelfs een medische claim gemaakt. Het gebruik van een medische claim bij dit product leidt er toe dat het wordt beschouwd als geneesmiddel⁵. Voor geneesmiddelen is het verplicht om een handelsvergunning te hebben. Uiteraard is dat voor een opvolgzuigelingenvoeding niet het geval. De NVWA handhaaft op basis van de Geneesmiddelenwet. Op het overtreden van de Geneesmiddelenwet staan hoge boetes.

Preventieve keuring van etiketten werpt vruchten af

Uit het onderzoek blijkt dat bedrijven de regels voor de etikettering van zuigelingenvoeding beter naleven dan in 2015. Dit blijkt uit het hogere percentage producten dat voldoet, maar vooral ook omdat niet-toegelaten gezondheidsclaims vrijwel niet meer werden aangetroffen. Door het gebruik van niet toegelaten gezondheidsclaims kan bij de consument de indruk bestaan dat sommige producten 'beter' zijn dan andere producten of beter dan moedermelk. Borstvoeding heeft de voorkeur boven zuigelingenvoeding. Als moeders bijvoorbeeld om medische redenen geen borstvoeding kunnen geven, of dit niet willen, dan is flesvoeding (kunstvoeding) een betrouwbaar en veilig alternatief⁶.

Naast de eerdere handhavende inspanningen van de NVWA spelen de preventieve toetsingen door de Keuringsraad een belangrijke rol bij de verbetering van de naleving. Zo was het opvallend dat bedrijven met 'goede' (preventief getoetste) etiketten op hun

(niet-preventief getoetste) websites weer niet-toegestane gezondheidsclaims maakten. Dit ondanks het feit dat de NVWA in eerdere handhavingsprojecten bij deze bedrijven interventies heeft uitgevoerd voor deze overtredingen op websites. De NVWA roept deze bedrijven op ook hun website te laten toetsen door de Keuringsraad.

Dit onderzoek laat zien dat preventieve toetsing een positief effect heeft op de naleving van de wet- en regelgeving voor etikettering en claims bij zuigelingenvoeding. Ten opzichte van 2015 voldeden meer etiketten aan de wetgeving, en de gevonden overtredingen waren meer technisch van aard. Hierbij is de kans op misleiding gering. Ondanks de toename in naleving is er nog ruimte voor verbetering.

Na afronding van de herinspecties of de herstellende acties door de Keuringsraad voldoen alle onderzochte etiketten en websites van zuigelingenvoeding aan de wetgeving. Daarna is het voor de bedrijven zaak om de hoge naleving op peil te houden als zij nieuwe etiketten of websites voor hun producten ontwikkelen. Om ervoor te zorgen dat deze nieuwe etiketten en/of websites ook aan de wetgeving voldoen, roept de NVWA bedrijven die nog niet meedoen aan zelfregulering op om hun etiketten en websites preventief te laten toetsen. Op deze wijze kunnen bedrijven binnen de sector ervoor zorgen dat zij de regels blijvend naleven. De NVWA zal de situatie nauwlettend volgen en indien noodzakelijk handhavend optreden.

⁵ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/claims-levensmiddelen/verbod-op-medische-claims>

⁶ <https://www.voedingscentrum.nl/nl/zwanger-en-kind/borstvoeding-en-flesvoeding.aspx>

Conclusie

De naleving van de wetgeving op etiketten van zuigelingenvoeding in Nederland is flink verbeterd: de naleving steeg van 53% tijdens de eerste inspectieronde in 2015 tot 74% tijdens de eerste inspectieronde in 2019. Het merendeel van de overtredingen in 2019 was bovendien technisch van aard, zoals de vermelding van 'volledige zuigelingenvoeding' als wettelijke benaming, terwijl dat moet zijn 'volledige zuigelingenvoeding op basis van melk' of 'zuigelingenmelk'. Hierbij is de kans op misleiding van de consument gering. De NVWA vond in 2019 nog slechts één niet-toegestane gezondheidsclaim, terwijl die in 2015 nog wel ruimschoots aanwezig waren. Het gebruik van niet-toegestane gezondheidsclaims kan misleidend zijn voor de consument.

Deze verbetering in naleving komt enerzijds omdat de NVWA de laatste jaren intensief heeft gehandhaafd, en anderzijds omdat een deel van de fabrikanten hun etiketten preventief heeft laten toetsen. Deze zelfregulering, die op initiatief van de branche tot stand is gekomen, heeft een belangrijke rol gespeeld en werpt dus duidelijk vruchten af. Ten tijde van het project had de helft van de etiketten een preventieve toetsing ondergaan.

Op websites waarop producten werden gepresenteerd en/of verkocht was de naleving tijdens de eerste inspectieronde 48%. Hier moeten bedrijven nog een flinke verbeterslag maken. Websites waren nog nauwelijks preventief getoetst.

Ondanks de verhoging in naleving tijdens de eerste inspectieronde van de etiketten is er nog ruimte voor verbetering. Na afronding van de herinspecties of de herstellende acties door de Keuringsraad voldoen alle onderzochte etiketten en websites van zuigelingenvoeding aan de wetgeving. Daarna is het voor de bedrijven zaak om de hoge naleving op peil te houden als zij nieuwe etiketten of websites voor hun producten ontwikkelen. Om ervoor te zorgen dat deze nieuwe etiketten en/of websites ook aan de wetgeving voldoen, roept de NVWA bedrijven die nog niet meedoen aan zelfregulering op om hun etiketten en websites preventief te laten toetsen. De NVWA zal de situatie nauwlettend volgen en indien noodzakelijk handhavend ingrijpen.